

Förordning om fiskemöjligheter i Östersjön 2022

Näringsdepartementet

2021-09-30

Dokumentbeteckning

COM (2021) 491

Förslag till RÅDETS FÖRORDNING om fastställande för 2022 av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och om ändring av förordning (EU) 2021/92 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 26 augusti 2021 ett förslag till reglering av fiskemöjligheter för 2022 för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och i vissa andra vatten. Fastställande och fördelning av fiskemöjligheter i Östersjön görs genom att fastställa maximal tillåten fångst (TAC) och kvoter samt därtill knutna villkor.

Kommissionens förslag reglerar i Östersjön arterna torsk, sill, skarpsill, lax och rödspätta. Förslaget avser TAC i två förvaltningsområden för torsk, fyra förvaltningsområden för sill, två förvaltningsområden för lax, samt ett förvaltningsområde som omfattar hela Östersjön för skarpsill respektive rödspätta. Utanför Östersjön avser kommissionens förslag vitlinglyra. Kommissionens förslag av den 26 augusti är inte fullständigt, och kommissionen avser komplettera förslaget när det gäller sill och torsk i västra Östersjön samt lax i hela Östersjön. Kommissionens ofullständiga förslag beror framför allt på att de vetenskapliga råden från ICES för vissa arter senarelades och först presenterades i mitten av september 2021

Därtill innehåller kommissionens förslag även förslag till lekfredningsperioder för torsk samt förslag om att fritidsfiske på torsk i Östersjön fortsätter att regleras på EU-nivå under 2022. I syfte att komma till rätta med den felrapportering av lax (såsom öring) som tidigare år framgått av Internationella havsforskningsrådets (ICES) vetenskapliga råd föreslår

kommissionen också att vidareföra det förbud mot att fiska öring utanför fyra nautiska mil som infördes för första gången på EU-nivå 2019.

2021/22:FPM2

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill och skarpsill ska tillämpas för de bestånd som omfattas av planen.

Mot denna bakgrund stödjer regeringen preliminärt den övergripande inriktningen i kommissionens förslag.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen lämnar årligen förslag om fiskemöjligheter i Östersjön för nästkommande år. Kommissionen definierade i sitt årliga meddelande om fiskemöjligheter för nästkommande år, de grundläggande principer som kommissionen avser utgå ifrån när de presenterar förslag om fastställande av maximal tillåten fångst (TAC) och kvoter för 2022. Meddelandet diskuterades vid Jordbruks- och fiskerådet i juni 2021.

Den 26 augusti 2021 presenterade kommissionen ett förslag till förordning när det gäller fastställande av fiskemöjligheter i Östersjön för 2022 samt vissa fiskemöjligheter i vatten utanför Östersjön.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens förslag för 2022 reglerar i Östersjön arterna torsk, sill, skarpsill, lax och rödspätta samt i viss mån öring. Förslaget innehåller även förslag till TAC för vitlinglyra i Nordsjön för perioden 1 november 2021 till 31 oktober 2022. Kommissionen har angett att förslaget till TAC och kvoter för 2022 i Östersjön överensstämmer med målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken, inklusive målet om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY) och är i linje med den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön.

Kommissionens förslag avser TAC för de två förvaltningsområdena för torsk, TAC för de fyra förvaltningsområdena för sill, TAC för de två förvaltningsområdena för lax samt TAC för skarpsill och rödspätta i hela

Östersjön samt TAC för vitlinglyra i Västerhavet. Kommissionens förslag av den 26 augusti är ofullständigt, och det kommer att kompletteras när det gäller sill och torsk i västra Östersjön samt lax i hela Östersjön. Kommissionens ofullständiga förslag beror framför allt på att de vetenskapliga råden från ICES för vissa arter senarelades och presenterades först i mitten av september 2021.

Kommissionens förslag innebär en sänkning av fiskemöjligheterna för 2022 (räknat i ton) om totalt ca 12 procent jämfört med fiskemöjligheterna för 2021. Den totala procentuella sänkningen av fiskemöjligheter förväntas öka ytterligare när kommissionen kompletterat sitt förslag när det gäller sill och torsk i västra Östersjön samt lax. Utöver detta innebär kommissionens förslag ett förbud mot riktat fiske av östlig torsk och västlig sill och att endast oundvikliga bifångster är tillåtna av dessa bestånd. Givet att förslaget för 2022 innebär ytterligare minskning av de sammanlagda fiskemöjligheterna jämfört med 2021 och ett fortsatt förbud mot riktat fiske av östlig torsk samt även ett förbud mot riktat fiske av västlig sill kommer förslaget leda till negativa ekonomiska effekter för såväl fiskenäring som fiskberedningsföretag och kustsamhällen i alla medlemsstater runt Östersjön. Förbudet mot riktat fiske av östlig torsk kommer att medföra stora negativa konsekvenser för svenska fiskenärings på ost- och sydostkusten. De negativa effekter som väntas 2022 måste ses i ljuset av de negativa konsekvenser som framför allt fisket efter östlig torsk drabbats av under flera år som följd av det östra torskbeståndets beståndssituation. Den östra torskens beståndssituation påverkas även av annan mänsklig aktivitet än fiskeri samt av parasiter och predation från ökande sälbestånd. Sammantaget har detta en negativ påverkan på ekosystemen och den östra torskens möjlighet till återhämtning och gör att en snabb återhämtning av torskbeståndet därmed inte kan förväntas. Så som förbudet mot riktat fiske av sill i västra Östersjön är utformat väntas förslaget få stora negativa konsekvenser för det svenska lokala fisket i området som fiskar efter sill för humankonsumtion samt för de svenska lokala beredningsföretag som är beroende av råvara från dessa fisken och därmed sysselsättningen i berörda svenska kustsamhällen. Till detta kommer de negativa effekterna av den pågående pandemin.

Utöver förslag till TAC innebär kommissionens förslag också förslag om lekfredningsperioder för torsk samt att fritidsfisket på torsk fortsätter att regleras på EU-nivå under 2022. Så som lekfredningsperioderna för torsk är utformade väntas förslaget få negativa konsekvenser för det svenska kustnära fisket samt för de svenska beredningsföretag som är beroende av råvara från dessa fisken och därmed sysselsättningen i svenska kustsamhällen. Så som undantagen från lekstängningsperioderna är utformat bedöms dock de negativa konsekvenserna mildras väsentligt för det berörda svenska kustnära fisket som fiskar efter annat än torsk och berörda beredningsföretag. Kommissionen föreslår också att vidareföra förbudet mot att fiska öring utanför fyra nautiska mil som infördes 2019 för att komma till rätta med den felrapportering av lax (såsom öring) som det Internationella

havsforskningsrådet (ICES) då lyft fram. I och med att kommissionen kommer att komplettera förslaget vad gäller sill och torsk i västra Östersjön samt lax i hela Östersjön kan även ytterligare delar tillkomma.

2021/22:FPM2

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik är ett fullständigt harmoniserat politikområde.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har inga budgetära konsekvenser för statsbudgeten. Förslaget bedöms inte heller få några ekonomiska följder för Europeiska unionens budget.

Kommissionen har inte presenterat någon uttrycklig jämförbarhetsanalys av förslaget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende. Därtill ska de bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen som en del av ett hållbart livsmedelssystem samtidigt som det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin och Agenda 2030.

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill och skarpsill ska tillämpas för de bestånd som omfattas av planen. I syfte att underlätta landningsskyldigheten är regeringens utgångspunkt att kvotsammansättningen för de pelagiska bestånden så långt möjligt bör spegla fångstsammansättningen, och att fiskemöjligheterna för dessa bestånd bör fastställas med hänsyn till de MSY-intervall som framgår av ICES vetenskapliga råd. Regeringen anser att regleringen av lax bör utformas – och fiskemöjligheter fastställas – på en nivå som medger ett fortsatt hållbart fiske på de starka laxbestånden

samtidigt som skyddet för de svaga laxbestånden ökas ytterligare samt att förekomst av laxsjukdomar (inkl. M74) beaktas. När kommissionens förslag kompletteras kommer regeringen att granska kommissionens förslag vad gäller lax utifrån denna ansats.

Regeringen stödjer kompletterande åtgärder som är i linje med Östersjöplanen för torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön. Därtill anser regeringen att åtgärder ska vara ändamålsenliga, grundas på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba det svenska kustnära fisket och beredningsindustrin negativt. Syftet är att värna det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft och att bidra till levande kustsamhällen. Givet torskens beståndssituation stödjer regeringen således införande av lekfredningsperioder för att skydda torskens lek, och anser att utformningen återspeglar bästa tillgängliga vetenskap i syfte att åtgärder vidtas i de områden och på de djup där torsk potentiellt leker samtidigt som de negativa effekterna för det svenska småskaliga kustnära fisket efter andra arter än torsk i områden och djup där torsk inte leker begränsas. När det gäller fritidsfiske anser regeringen generellt att reglering av fritidsfiske i första hand är varje medlemsstats ansvar och att EU-lagstiftning på detta område endast bör övervägas i specifika fall och om den kan tillföra mervärde. Givet beståndssituationen för vissa av Östersjöns bestånd och det faktum att fritidsfisket i betydande omfattning bidrar till fiskedödligheten för dessa bestånd anser regeringen att det för närvarande finns ett mervärde i att reglera fritidsfisket av vissa arter (inkl. torsk) och i vissa områden i Östersjön inom ramen för denna förordning.

När det gäller kontroll och efterlevnad konstaterar regeringen att regelefterlevnaden är ett viktigt element för att säkerställa ett hållbart fiske och understryker vikten av att fiskets aktörer konkurrerar på lika villkor genom att kontrollkraven uppfylls på ett likvärdigt sätt i medlemsstaterna. Regeringen anser således att det är angeläget att medlemsstaterna kommer till rätta med de fall av bristfällig regelefterlevnad som påträffas och stödjer att medlemsstaterna tillsammans med kommissionen och EU:s fiskerikontrollmyndighet (EFCA) fortsätter sitt arbete i syfte att uppnå hållbart fiske.

I linje med ovan angivna ståndpunkter stödjer regeringen preliminärt den övergripande inriktningen i kommissionens förslag, men anser att förslaget i delar bör justeras något i syfte att mildra de negativa effekterna för det svenska lokala kustnära fisket med passiva redskap och lokala beredningsföretag. Detta gäller framför allt utformningen av förbudet mot riktat fiske på sill i västra Östersjön.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har lämnat preliminära synpunkter på kommissionens förslag både i det regionala forumet för Östersjön, Baltfish, samt i rådets

förberedande organ. En majoritet av medlemsstaterna har bl.a. givit uttryck för behovet av att inom de ramar som ställs i den gemensamma fiskeripolitiken och i Östersjöplanen undvika alltför stora svängningar i TAC mellan åren samt understrukt vikten av att socio-ekonomiska effekter beaktas och oproportionerliga negativa effekter begränsas.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna har inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Regeringen har dock berett yrkesfiskets organisationer, Fiskeribranschens riksförbund och företrädare för berörda fiskeriberedningsföretag Sportfiskarna, företrädare för turboatsnärningen, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden (WWF), Baltic Waters 2030, Coalition Clean Baltic (CCB), Greenpeace, Stiftelsen för Östersjöaxälvar i samverkan (ÖIS) och Fiskesekretariatet (FISH) möjlighet att vid samrådsmöten under augusti och september 2021 yttra sig om fastställande av nästa års fiskemöjligheter. Berörda Länsstyrelser har hösten 2021 beretts möjlighet att yttra sig genom Havs- och vattenmyndigheten.

Den rådgivande nämnden för Östersjön (BS AC) har lämnat synpunkter direkt till kommissionen. BS AC har också direkt till Baltfish och Östersjöns medlemsländer lämnat specifika synpunkter om effekterna av kommissionens förslag, och bland annat framhållit de negativa effekterna för fiskerinäringarna och de beredningsföretag som är beroende av råvara från fiske i Östersjön.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 43.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anger att förslaget omfattas av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.1 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig. Kommissionen anger vidare att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Regeringen delar kommissionens bedömning.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens förslag till förordning kommer att diskuteras i det regionala forumet för Östersjön, Baltfish, samt i rådet under september och oktober 2021 med målsättningen att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet den 11–12 oktober 2021.

4.2 Fackuttryck/termer

TAC: Total Allowable Catch; Maximal tillåten fångst

Kvot: Kvoten är den del av TAC som en medlemsstat tilldelats enligt en fast fördelningsnyckel

M74: M74 är en bristsjukdom som förekommer hos lax som beror på tiaminbrist